

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 95g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 115 alin. (1) lit. d) din
Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012

(termenul de pronunțare a încheierii de intrare în faliment)

CHIȘINĂU
17 octombrie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 23 aprilie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 17 octombrie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 115 alin. (1) lit. d) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl Gheorghii Holban, în dosarul nr. 2i-37/2019, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul Fălești.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Dorin Cazacu de la Judecătoria Bălți, sediul Fălești, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 11 noiembrie 2019, prin hotărârea Judecătoriei Bălți a fost intentat procesul de insolvență în privința SRL „Norelit Investgrup”. Printr-o încheiere din 28 februarie 2020, față de *Norelit Investgrup* a fost aplicată procedura de restructurare.

4. La adunarea creditorilor din 7 mai 2020 a fost aprobat planul de restructurare a debitorului insolvent. La 12 iunie 2020, planul de restructurare a fost confirmat de către instanță.

5. În ședința comitetului creditorilor din 4 aprilie 2024, a devenit cunoscut faptul că un grup de creditori, care dețin cel mult 30 % din totalul creanțelor, au organizat pe 22 august 2023 o adunare a creditorilor.

6. La 21 martie 2024 și, respectiv, la 1 aprilie 2024, doi creditori, pe baza hotărârii adunării creditorilor din 22 august 2023, au solicitat în instanță revocarea planului procedurii de restructurare și aplicarea față de *Norelit Investgrup* a procedurii falimentului.

7. În acest sens, administratorul insolvenței și dl Gheorghii Holban au formulat contestații împotriva hotărârii adunării creditorilor.

8. Ulterior, în cancelaria Judecătorei Bălți, a fost depusă o cerere prin care dl Gheorghii Holban a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 115 alin. (1) lit. d) din Legea insolvențității.

9. Prin Încheierea din 12 aprilie 2024, Judecătoria Bălți a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

11. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 115
Condițiile intrării în faliment

„(1) Instanța de insolvență decide prin încheiere intrarea imediată în faliment, dar nu mai târziu de 5 zile lucrătoare, în următoarele cazuri:

a) debitorul nu și-a declarat intenția de a se restructura sau este decăzut din dreptul de a propune un plan al procedurii de restructurare, iar creditorii nu cer restructurarea lui;

b) niciunul dintre participanții la procedură nu a propus un plan al procedurii de restructurare, în condițiile și termenele stabilite de prezenta lege, sau niciunul dintre planurile propuse nu a fost acceptat și confirmat;

c) debitorul și-a declarat intenția de a se restructura, dar nu a propus în termen un plan de restructurare ori planul lui nu a fost acceptat și confirmat;

d) obligațiile de plată și celelalte sarcini asumate nu sunt îndeplinite în condițiile stipulate în planul confirmat sau activitatea debitorului desfășurată pe parcursul restructurării aduce pierderi masei debitoare;

e) adunarea creditorilor a aprobat raportul administratorului insolvenței în care se propune intrarea debitorului în faliment.

(2) Instanța de insolvență va pronunța, prin încheierea de intrare în faliment, dizolvarea societății debitoare și va dispune:

a) desemnarea unui lichidator, stabilirea atribuțiilor acestuia;

b) valorificarea și lichidarea masei debitoare.

(3) Actele cu titlu gratuit, precum și celelalte acte, exceptându-le pe cele permise de planul procedurii de restructurare, efectuate între data confirmării planului procedurii de restructurare și data intrării în faliment sunt nule.

(4) Încheierea de intentare a procedurii falimentului se publică în modul prevăzut la art.7.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. Autorul excepției solicită verificarea constituționalității prevederilor articolului 115 alin. (1) lit. d) în coroborare cu articolul 59 alin. (1) din Legea insolvenței, în măsura în care legislatorul nu a reglementat termenul de intrare în faliment atunci când pe rolul instanței este o contestație împotriva hotărârii adunării creditorilor. Astfel, articolul 59 alin. (1) din Legea insolvenței stabilește că instanța soluționează contestația împotriva hotărârii adunării creditorilor în cel mult 10 zile lucrătoare, însă norma contestată obligă instanța să adopte o încheiere de intrare în faliment în cinci zile, chiar dacă contestația împotriva hotărârii adunării creditorilor nu a fost soluționată. Prin urmare, examinarea contestației împotriva hotărârii adunării creditorilor, după pronunțarea încheierii de intrare în faliment, va prejudicia masa debitoare și va încălca dreptul de proprietate al creditorilor.

13. Potrivit autorului, dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 9, 20, 23, 26, 54, 72 și 76 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolvenței, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

17. Curtea observă că obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă articolul 115 alin. (1) lit. d) din Legea insolvenței. Curtea admite că textul contestat ar putea fi aplicat la soluționarea cauzei, deoarece pe rolul instanței se află două cereri prin care creditorii solicită aplicarea procedurii falimentului față de debitorul insolvent. Curtea constată că textul contestat nu a făcut anterior obiect al controlului constituționalității.

18. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Curtea trebuie să analizeze, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 31).

19. Autorul excepției afirmă că prevederile contestate contravin articolelor 9 (*principiile fundamentale privind proprietatea*), 20 (*accesul la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*), 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*), 72 (*categoriale de legi*) și 76 (*intrarea în vigoare a legii*) din Constituție.

20. Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 9 din Constituție, Curtea reiterează că acest articol are un caracter general și constituie un imperativ de ordin general-obligatoriu, care stă la baza oricăror reglementări (a se vedea DCC nr. 45 din 27 aprilie 2023, § 18). Referitor la articolele 23 și 54 din Constituție, Curtea reiterează că acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (a se vedea DCC nr. 90 din 15 iunie 2021, § 23; DCC nr. 177 din 23 noiembrie 2021, § 37).

21. Cu referire la incidența articolelor 26, 72, 76 din Constituție, Curtea observă că autorul nu a argumentat caracterul contradictoriu al prevederilor contestate cu normele constituționale invocate. Astfel, Curtea subliniază că simpla enumerare a unor articole din Constituție nu reprezintă veritabile critici de neconstituționalitate. Curtea a stabilit că, dacă ar proceda la examinarea unei asemenea excepții de neconstituționalitate, s-ar substitui autorului acesteia în privința formulării unor critici de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu (DCC nr. 117 din 8 septembrie 2022, §§ 14-15).

22. Curtea observă că argumentele autorului, din perspectiva incidenței articolelor 20 și 46 din Constituție, se referă la aplicarea termenelor de către instanță pentru examinarea diferitelor pretenții formulate în cadrul procesului de restructurare, și anume termenul de cinci zile pentru cererea de intrare

imediată în faliment și de zece zile pentru contestația referitoare la anularea hotărârii adunării creditorilor.

23. Legea insolvabilității stabilește clar la articolul 217 că, dacă, pe parcursul realizării planului procedurii de restructurare, debitorul nu respectă prevederile lui sau planul nu este realizat în termen, comitetul creditorilor sau fiecare creditor poate înainta o nouă cerere introductivă, care va avea ca efect intrarea în faliment și lichidarea patrimoniului debitorului fără a mai fi necesară dovada insolvabilității lui. Astfel, norma contestată reiterează faptul că instanța de insolvabilitate poate decide intrarea imediată în faliment dacă obligațiile de plată și celelalte sarcini asumate nu sunt îndeplinite în condițiile stipulate în planul confirmat sau activitatea debitorului desfășurată pe parcursul restructurării aduce pierderi masei debitoare.

24. Așadar, oricare creditor care demonstrează că debitorul nu-și îndeplinește obligațiile și perspectivele de realizare a planului procedurii de restructurare, pe baza rapoartelor asupra situației financiare și a tabloului patrimonial al debitorului, întocmite de administratorul insolvabilității și/sau reprezentantul debitorului, poate formula o cerere referitoare la aplicarea procedurii falimentului. Respectiv, formularea unei cereri referitoare la intrarea în faliment nu depinde doar de adunarea creditorilor. Prin urmare, Curtea nu poate reține argumentele autorului referitoare la contradicția acestor termene, deoarece ele reglementează proceduri separate.

25. De asemenea, cu referire la argumentul că Legea insolvabilității omite să stabilească care dintre aceste cereri instanța le va examina mai întâi, Curtea menționează că, pentru a ordona procedura de insolvabilitate, îi revine instanței să stabilească consecutivitatea examinării pretențiilor formulate de către creditorii. Astfel, textul criticat de autor nu împiedică instanța de judecată să examineze contestațiile formulate împotriva hotărârii adunării creditorilor și nici cererile referitoare la aplicarea procedurii falimentului.

26. În acest sens, Curtea reamintește că nu analizează cazuri concrete și chestiuni de interpretare și de aplicare a legii, dar poate efectua doar un control abstract al constituționalității legii contestate (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 175 din 12 decembrie 2023, § 40; DCC nr. 181 din 14 decembrie 2023, § 26). De altfel, chestiunile legate de interpretarea și de aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale. Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 157 din 14 noiembrie 2023, § 24; DCC nr. 172 din 7 decembrie 2023, § 22).

27. Pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 115 alin. (1) lit. d) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl Gheorghii Holban, în dosarul nr. 2i-37/2019, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul Fălești.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 17 octombrie 2024
DCC nr. 132
Dosarul nr. 95g/2024*